

kaore nei te kawanatanga mete iwi-kainga i whaiwhai atu. Kei whea nga rongoa mo tenei ahua mate—kei whea te taumata hei tau-whainga atu ma te whakaaro, hei wewete atu i nga pouritanga

E mohio ana etahi o tatou i te wa i pakangatia ai a ratou keehi i roto i te Hupirimi Kooti i whakataua ai kua mana kore ratou ki o ratou whenua i temea kua nuku atu i te 20 tau te pakeha e noho pohehe ana i runga i aua whenua, a i roto i aua tau kaore ratou nga pakeha i utu reti, i tonoa ranei kia utu reti, i whakararururitia ranei mo ta ratou noho pohehe i reira. Ko te Ture nei i hua mai i Ingarangi e huaina ana tona ingoa ko te "Statute of Limitations" a kei te pa taua Ture ki nga whenua o Niu Tirenī—whenua Maori whenua pakeha. Kaore nga tikanga o tenei Ture i araia i nga Ture Whenua Maori, timata mai i te tau 1894 tae mai ki enei ra, kaore ano hoki i araia e era atu Ture o Niu Tirenī timata mai i te Ture Whakanohonoho Whenua o Niu Tirenī 1864 tae mai ki enei ra. Na runga ano i te Ture i paahitia i Ingarangi, e kiia ana te ingoa ko te "Nullum Tempus" ka meingatia kia kaua taua Ture 20 tau noho pohehe e pa mai ki te karauna. Ko te take tenei i whakataua ai i te kechi a Hohepa Wi Neera raua ko te Pihopa o Poneke i meingatia ai e kore e pa mai taua Ture 20 tau ki nga whenua papatipu, itemea no te karauna te mana ki runga i nga whenua pera i mua atu o te putanga o nga karauna karati. I nga keehi i pakangatia i roto i te Hupirimi Kooti me te Kooti Piira i muri mai tae mai ki te tau 1920 ka nui nga whenua kua karatitia kua whakataua ranei ete Kooti Whenua Maori ki nga tangata i kitea no ratou te whenua kua riro i runga i taua noho pokanoa mo nga tau e 20.

I enei wa, kei te nui tonu nga whenua kua karatitia, a he pakeha kei runga inaianei e noho ana. Ko etahi o aua whenua kua hokona, ko etahi kaore. Ko etahi o nga tangata no ratou aua whenua kua hoko, ko etahi kaore. Kua mate te hunga kaore i hoko, ora iho ko nga uri ko nga whanaunga tata ranei. Ko etahi o aua uri me aua whanaunga tata i mohio kaore o ratou matua i hoko, ko te uunga pea kaore i mohio. Ka tika nga uri i tere te whakatikatika. Marama rawa ake etahi, kua wa ke te po—kua roa ke te pakeha ki runga i te whenua noho ai, kua kaha hoki ia ki te ki. "E ta, kua mana kore koe ki te whenua, kua 20 aku tau ki runga i te whenua nei noho ai a kaore au i whakararururitia." I runga i te Ture ka mana kore te iwi-kainga, ka riro he te whenua i te tangata kore nei ona take.

He take whamū tenei e pa ana ki te Iwi-Maori ki te Tominiona hoki—he take e tika ana kia whawhatia inaianei, a he take hoki e tika ana kia kaua e waiho kia roa ana te toronga o nga pakiaka o tenei Ture ki nga morehu whenua. Kei te tūro whakamua atu tenei ki nga wa e hūke nei nei. E rua nga Maori, he tuakana he teina. Kotahi i tukua e nga matua ki nga mahi a te pakeha, ko tetahi i noho ki runga i nga whenua. Ka mate nga matua ka whakataua nga whenua kia raua. Kua